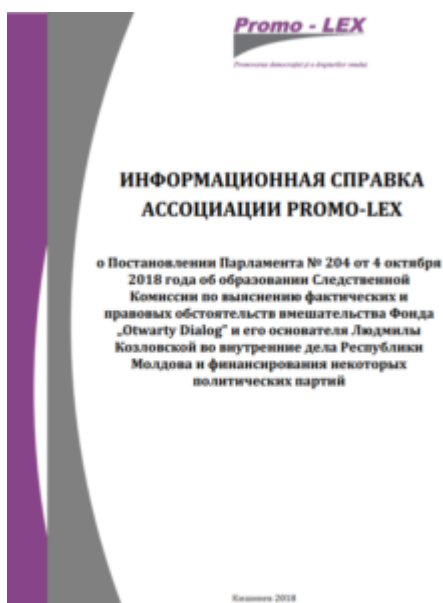
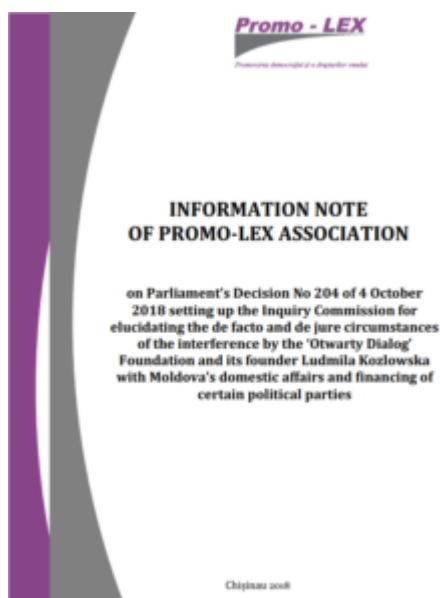
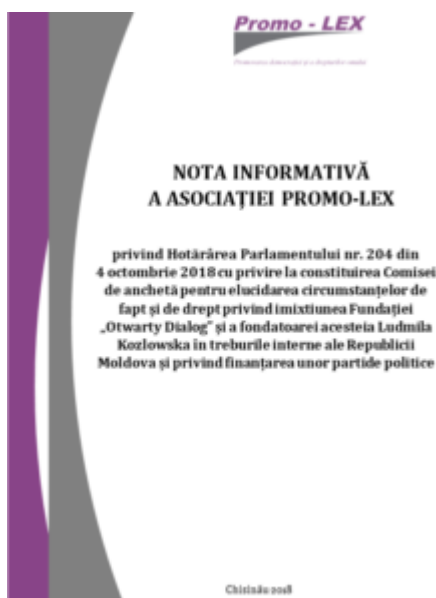

Poziția Promo-LEX privind anchetarea imixtiunii Fundației „Otwarty Dialog” în treburile interne ale Republicii Moldova și finanțarea unor partide politice

Persoanele arestate preventiv sunt discriminate în realizarea dreptului lor la îngrijiri medicale

La 10 octombrie 2018, [Consiliul Pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității \(CPEDAE\)](#) a constatat că există o diferență de tratament între persoanele arestate preventiv și persoanele condamnate în partea ce ține de posibilitatea de a beneficia de măsurile de protecție aplicabile persoanelor condamnate care suferă de boli grave.

Asociația Promo-LEX a sesizat CPEDAE în cauza lui Cosovan Serghei în iulie 2018. Asociația a solicitat Consiliului să constate discriminarea acestuia pe motiv că, fiind în arest preventiv, nu poate beneficia de mecanismul de protecție aplicabil persoanelor condamnate care suferă de boli grave, similar celui prevăzut de art.95 Cod Penal (liberarea de executare a pedepsei a persoanelor grav bolnave) și Ordinul Ministerului de Justiție nr.331 din 06.09.2006 despre aprobarea [Regulamentului cu privire la modul de prezentare a condamnaților grav bolnavi pentru liberarea de la executarea pedepsei](#). Asociația a mai solicitat să fie dispuse măsuri generale prin formularea recomandărilor către Ministerul Justiției și Administrația Națională a Penitenciarelor în vederea creării unui mecanism menit să redreseze problema sistemică invocată.

Consiliul a decis că faptele constatate în privința lui Cosovan Serghei reprezintă discriminare pe criteriu de statut procesual (arestat preventiv) și a recomandat Ministerului

Justiției și Administrației Naționale a Penitenciarelor:

- să asigure lui Cosovan Serghei neîntârziat realizarea dreptului la îngrijiri medicale adecvate, inclusiv paliative, indisponibile în sistemul penitenciar;
- să instituie fără întârziere un mecanism pentru liberarea de la aplicarea măsurii preventive sub formă de arest preventiv și executarea pedepsei, care să fie aplicabil tuturor deținuților, indiferent de statutul procesual al persoanei și momentul contractării bolii.

Consiliul a atras atenția asupra faptului că situația persoanelor aflate în arest preventiv și a celor condamnate este similară: ambele grupuri vizate sunt private de libertate și se află în custodia Ministerului Justiției. În acest context, Consiliul a făcut referire la [jurisprudența CtEDO](#) care a statuat că: neaplicare măsurilor de protecție a sănătății persoanei care suferă de o boală gravă, din simplu motiv că aceasta se află în arest preventiv și că procedurile se aplică doar pentru persoane condamnate, constituie discriminare, deoarece persoanele aflate în arest preventiv și cele condamnate sunt în situații similare. **CPEDAE a constatat că nu există impedimente obiective și rezonabile pentru Ministerul Justiției de a-și completa și/sau ajusta propriul Ordin pentru a institui un mecanism similar care să fie aplicabil și în cazul persoanelor grav bolnave care se află în arest preventiv.**

Foto: www.zdg.md

Un mecanism similar celui recomandat de CPEDAE în decizia din 10 octombrie 2018, a fost implementat în Federația Rusă, după [două cazuri răsunătoare de deces](#): cazul Sergey Magnitsky din 2009, plasat în arest preventiv, și decesul directoarei companiei Kit-Elit-Nedvizhimost, Vera Trifonova. Aceste două cazuri au atras atenția asupra unor problemele sistemice: asistența medicală defectuoasă în sistemul penitenciar și tratamentul diferențiat al persoanelor arestate preventiv în raport cu cele condamnate în partea ce ține de posibilitatea de a beneficia de măsurile de protecție aplicabile persoanelor condamnate care suferă de boli grave.

În consecință, problemele sistemice depistate în serviciu medical din penitenciarele Republicii Moldova, cât și numărul înalt de decese, impune la fel, de urgență necesitatea elaborării unui mecanism de protecție similar celui aplicat persoanelor condamnate. Astfel, la aplicarea măsurii preventive arestul, potrivit art.176 CPP al RM, instanța este obligată să aprecieze și să motiveze dacă măsura preventivă este proporțională cu circumstanțele individuale ale cauzei penale, inclusiv „starea de sănătate”, cu toate acestea, persoanele în stare gravă de sănătate, care nu reprezintă un adevărat pericol public, ajung să fie arestate în condițiile

în care nu pot primi asistența medicală specializată. **Această stare de lucruri, duce fie la deces, fie la agravarea stării de sănătate a persoanelor arestate. În consecință, atunci când se va insista asupra aplicării arestului preventiv, mai corect ar fi dacă s-ar stabili criterii foarte clare la aplicarea, înlocuirea, revocarea sau încetarea arestului preventiv în privința persoanelor grav bolnave.**

Anul trecut au fost înregistrate 42 de decese în sistemul penitenciar, potrivit Raportului de bilanț al activității sistemului penitenciar din anul 2017, elaborat de Ministerul Justiției al Moldovei. În mare parte, aceste decese au avut cauze medicale. Potrivit autorităților, [cel mai mare număr al deceselor se înregistrează în Penitenciarul nr.16-Pruncul – instituție specializată în prestări de servicii medicale, circa 80-90 % din cazurile de deces.](#)

Potrivit art. 66 al Legii cu privire la activitatea Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și asigurarea Egalității nr.198 din 21.12.2012, decizia Consiliului este un act oficial, executoriu pentru subiecții vizati în cazul în care această rămâne definitivă.

Serghei Cosovan în vârstă de 46 de ani, bolnav de ciroză hepatică decompensată în stadiu finală a maladiei, a fost plasat în arest în Penitenciarul nr.13, pe 26 septembrie 2017. Ca urmare a ținerei prelungite în arest, lipsei asistenței medicale calificate în detenție și apariției complicațiilor incompatibile cu viața, Cosovan Serghei a fost transferat în Penitenciarul nr.16-Pruncul unde este ținut și în prezent. Din cauza complicațiilor și agravării stării sale de sănătate, în octombrie 2018 acestuia i-a fost stabilit [nivelul accentuat de dizabilitate](#), care se caracterizează prin deficiențe funcționale accentuate provocate de afecțiunile de care suferă.

În martie 2018, Asociația Promo-LEX a sesizat de urgență Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, care în termeni de

nouă zile a început examinarea cauzei. În iulie 2018, au fost expediate la CtEDO observațiile pe acest caz, ceea ce reprezintă o etapă finală în examinarea unei cauze. Printre măsurile individuale, au fost solicitate și formularea măsurilor generale pentru Guvernul RM privind prin transferul responsabilității pentru sănătatea persoanelor deținute către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, în vederea asigurării calității actului medical. Pe acest caz, *European Prison Litigation Network* a solicitat intervenția sa în calitate de terță parte, prezentând argumentele sale privind necesitatea echivalării îngrijirilor medicale acordate deținuților cu cele disponibile în sistemul public de sănătate.

Pentru mai multe detalii despre cazul Serghei Cosovan, consultați sursele:

1. Sistemul de justiție penală din Moldova pune în pericol vieți umane
<https://promolex.md/12884-sistemul-de-justitie-penala-din-moldova-pune-in-pericol-vieti-umane/?lang=ro>
2. (Video) Cazul Cosovan: Eliberat din penitenciar, ca să fie reținut în izolatorul de poliție
<https://promolex.md/12194-video-cazul-cosovan-eliberat-din-penitenciar-ca-sa-fie-retinut-in-izolatorul-de-politie/?lang=ro>
3. Avocatul Poporului, Mihail Cotorobai, împărtășește îngrijorările organismelor internaționale, societății civile și a rudelor în cauza Serghei Cosovan
<http://ombudsman.md/ro/content/avocatul-poporului-mihail-cotorobai-impartasese-ingrijorarile-organismelor-internationale>
4. „Cazul Brăguță – 2”. De ce un om grav bolnav este ținut în arest preventive mai mult de o jumate de an?
<http://newsmaker.md/rom/noutati/cazul-braguta-2-de-ce-un-om-grav-bolnav-este-tinut-in-arest-preventiv-mai-mult-de-37403>

Pentru informații, contactați:

Natalia Munteanu, Ofițer de Comunicare la Promo-LEX

GSM: 069 43 70 40

E-mail: natalia.munteanu@promolex.md

Decizia Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, din 10 octombrie 2018

CONSILIUL PENTRU PREVENIREA ȘI ELIMINAREA DISCRIMINĂRII
ȘI ASIGURAREA EGALITĂȚII
СОВЕТ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И ЛИКВИДАЦИИ ДИСКРИМИНАЦИИ И ОБЕСПЕЧЕНИЮ РАВЕНСТВА
COUNCIL ON THE PREVENTION AND ELIMINATION OF DISCRIMINATION AND ENSURING EQUALITY
Adresa: Republica Moldova, Chișinău, MD-2004
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.189, bl. 405
tel.: +373 (0) 22 21-28-17
Адрес: Република Молдова, Кишинев, MD-2004
бул. Стефан чел Маря, 189, каб. 405
тел.: +373 (0) 22 21-28-17

DECIZIE
din 10 octombrie 2018
cauza nr. 129/18

Membrii Consiliului participanți la ședința de deliberare:

Ian FELDMAN – președinte
Svetlana DOLTU – membră
Andrei BRIGHIDIN – membru
Evghenii Alexandrovici GOLOȘCEAPOV – membru

au examinat, în ședință publică, susținerile scrise și verbale ale
petiționarului: Serghei Cosovan, reprezentat de către avocatul Vadim Vieru
reclamațiilor: Penitenciarul nr.16 mun. Chișinău, Administrația Națională a Penitenciarelor,
Ministerul Justiției și,
au deliberat, în ședință închisă, cu privire la următoarele.

- I. Obiectul plângerii
Discriminare pe criteriu de statut procesual.
-

DECLARAȚIA Asociației Promo-LEX privind intențiile de abolire a interdicției de efectuare a agitației electorale în ziua alegerilor și cea precedentă acesteia

În contextul procesului legislativ inițiat de către Parlament, precum și a discuțiilor din spațiul public privind oportunitatea excluderii „zilei tăcerii”, cu utilizarea insistentă a recomandărilor formulate în acest sens de către Asociație, venim cu următoarele precizări.

Amintim, că în data de 20 august 2018 Promo-LEX, în contextul solicitării parvenite din partea Comisiei juridice, numiri și imunități, a transmis o [Notă informativă](#) care a inclus argumentele Asociației prin care exprimăm dezacordul față de invalidarea mandatului primarului general ales în cadrul alegerilor locale noi din mun. Chișinău din 20 mai 2018. Din punctul de vedere al Asociației, instanțele judiciare și-au atribuit un rol impropriu de jucător în procesul electoral, în condițiile în care nici o entitate participantă la proces nu a solicitat anularea scrutinului.

Promo-LEX a recomandat foarte clar că instanțele nu au nici un drept să se implice ca actori politici, ci doar să judece cauzele potrivit procedurilor legale în limita solicitărilor formulate de participanți.

Menționăm că Promo-LEX nu a făcut publică [Nota informativă](#) având în vedere caracterul tehnic al acestui document. Ne rezervăm dreptul pe viitor, în calitate de măsură de prevenire a unor astfel de situații de deturnare și

distorsionare a mesajelor Asociației, să facem publice inclusiv documentele tehnice elaborate de Asociație, la solicitarea organelor administrației publice centrale sau de drept.

Atragem atenția că propunerea formulată și susținută continuu de către Promo-LEX, privind excluderea „zilei tăcerii” este unica luată în considerație de către Comisia juridică, numiri și imunități, din totalul de 25 de recomandări și 8 concluzii cu caracter de sinteză formulate de către Asociație în [Nota informativă](#) privind necesitatea îmbunătățirii cadrului legal.

Continuăm să susținem recomandarea Promo-LEX privind abolirea interdicției de a efectua agitație electorală în ziua alegerilor și în ziua precedentă cu excepția spațiului unde autoritățile pot interveni și sancționa prompt, adică teritoriul secției de votare și spațiul adiacent acesteia. Însă, susținem că această modificare va avea efectul scontat doar în condițiile unor modificări complexe și sistemice legale. Excluse din context și implementate în mod separat modificarea poate să nu producă efectul scontat, ci dimpotrivă să denatureze esența procedurilor democratice de vot.

Recomandarea de a permite efectuarea agitației electorale în ziua precedentă și în ziua alegerilor formulată de Promo-LEX a fost inclusă în rapoartele sale de la ultimele scrutine electorale monitorizate, din cel puțin trei considerente.

În primul rând, în baza prevederilor actuale legale nu putem vorbi de o veritabilă perioadă a tăcerii. Este ipocrit de a aprecia drept perioadă lipsită de agitație ziua alegerilor și cea precedentă acesteia, în condițiile în care **Parlamentul încă din 2010 a menționat că interdicția dată nu se referă la informațiile deja plasate în internet și la afișele expuse anterior.**

În al doilea rând, experiența de monitorizare a demonstrat că au existat multiple cazuri de agitație la scrutinele

anterioare (reflectate în Rapoartele publice ale Asociației), în mare parte nesancționate de către autorități. În aceste circumstanțe nu putem vorbi de un proces corect atunci când anumiți concurenți electorali respectă interdicția, iar alții din contra au profitat de impunitate.

Finalmente, în contextul coliziunii dreptului la libera exprimare și interdicției de a desfășura agitație electorală, standardele democratice în domeniul electoral permit acest tip de experiență. De altfel, o atare experiență fiind valorificată de un număr mare de state europene.

În mod special, ținem să subliniem că agitația electorală, indiferent de timpul desfășurării acesteia nu presupune permisiunea de corupere a alegătorilor. Însuși asocierea în cauză care pare că s-a înrădăcinat în discursul public autohton este un indicator în plus asupra multiplelor probleme sistemice privind respectarea legislației electorale. Or, Promo-LEX cu fiecare ocazie a subliniat că coruperea alegătorilor urmează să fie sancționată la orice etapă a procesului electoral, indiferent de faptul că este permis sau nu agitație în ziua alegerilor și precedentă acesteia.

Chiar dacă respectăm dreptul la libera exprimare, nu putem decât să regretăm faptul că nu suntem la prima experiență de deturnare și scoatere din context de către factorii de decizie, surse media și formatori de opinie a constatărilor formulate de Asociația Promo-LEX în publicațiile sale.

În aceste circumstanțe, considerăm că suntem martori dar și victime a unui proces aparent coordonat de utilizare cu rea credință, a constatărilor, numelui și imaginii Asociației Promo-LEX. Ținem să subliniem că prestația actorilor politici, factorilor de decizie, surselor media și formatorilor de opinie cu scopul promovării unor inițiative înguste, scoase din context și mediatizate cu rea credință pot genera un șir de efecte adverse contrare normelor democratice. Ne exprimăm dezacordul total față de tehnicile de comunicare publică la

care asistăm, pe care Promo-LEX le apreciază drept manipulatorii.

În contextul celor expuse Asociația Promo-LEX reiterează:

- abordarea de către factorii politici de decizie într-o manieră echidistantă și profesionistă a tuturor recomandărilor propuse de către organizațiile neguvernamentale pe aria de expertizare a acestora;
- tratarea sistemică și plenară de către deputați a tuturor recomandărilor formulate de Promo-LEX și expuse în [*Nota informativă privind Solicitarea Comisiei juridice, numiri și imunități, Parlamentul Republicii Moldova, nr.259 din 20 august 2018;*](#)
- modificarea legislației la capitolul agitație în ziua alegerilor și precedentă acesteia în spiritul standardelor democratice și în sistem cu implementarea altor recomandări propuse de Promo-LEX. Evitarea practicii de scoatere din context a unor inițiative singulare, care pot produce efecte adverse în lipsa unei abordări complexe și sistemice.

Situația accesului la terenurile agricole din raionul Dubăsari discutată în cadrul unei întâlniri de lucru la Coșnița

La 7 noiembrie 2018, Asociația Promo-LEX a organizat masa rotundă cu tema „Problemele și perspectivele protecției

dreptului la proprietate asupra terenurilor de după traseul Râbnița-Tiraspol”. Evenimentul a avut loc la Consiliul Raional Dubăsari din satul Coșnița, iar la acesta au participat reprezentanți ai autorităților publice locale de nivelul I și II, agenți economici și fermierii care dețin terenuri agricole după traseul Râbnița-Tiraspol.

Asociația Promo-LEX precizează că problema accesului la terenurile agricole din stânga Nistrului aflate sub jurisdicția autorităților constituționale, dar aflate sub controlul administrației secesioniste din raionul Dubăsari, reprezintă o problemă complexă care trebuie tratată din două perspective.

Masa rotundă organizată la Coșnița. FOTO: Promo-LEX

În primul rând trebuie subliniat că asupra blocării accesului proprietarilor la terenurile lor s-a expus CtEDO în cauza [Sandu și alții contra Republicii Moldova și Federației Ruse](#). Există o expunere a unui organ de jurisdicție europeană care a constatat în hotărârea sa că nu există nici un temei ca proprietarii să încheie contracte de locațiune asupra terenurilor care le dețin cu drept de proprietate privată. Chiar dacă au fost implementate anumite politici de reducere a consecințelor acestor ilegalități, o serie de agenți economici

nu au fost despăgubiți de pe urma luării samavolnice a terenurilor lor de către alți agenți economici rezidenți ai regiunii transnistrene, iar la moment plângerile lor se mai află în examinarea organelor de drept. Apare necesitatea de monitorizare continuă a respectării dreptului de proprietate și informare în regim real al instituțiilor abilitate din cadrul Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE) de monitorizare a executării hotărârilor CtEDO cu privire la reclamanții indicați în acest caz.

Altă problemă, care are tangențial legătură cu cea dintâi, o reprezintă procesul de negocieri pe marginea mecanismelor care ar oferi posibilitatea de a depăși criza accesului la terenuri. Reprezentantii autorităților au asigurat că procesul de negocieri se poartă luând în considerație interesul suprem al proprietarilor de terenuri și neadmiterea încălcării repetate a drepturilor acestora. Cu toate acestea în procesul de trasare a unor mecanisme noi de acces la teren au apărut mai multe probleme legate de gestionarea eficientă a terenurilor. În pofida faptului că toate terenurile sunt repartizate între persoane care prelucrează individual sau colectiv terenurile, o bună parte din suprafețe nu pot fi trecute prin mecanismul care se dorește a fi implementat, deoarece există mai multe probleme tehnice de documentare a proprietarilor actuali, astfel că în jur de 800 hectare de teren sunt în proces de documentare. Altă problemă reprezintă concurența neloială între agenții economici care au avut pierderi colosale în perioada anilor de până la 2018, precum și unii agenți economici care au beneficiat de anumite subvenții în timp ce prelucrau terenurile proprietarilor luate samavolnic.

Participanții au apreciat organizarea mesei rotunde, dar și interesul Asociației Promo-LEX față de problemele fermierilor. La eveniment au participat reprezentanți de la Biroul politici de Reintegrare care au luat act de problemele și soluțiile propuse de experții Promo-LEX și fermierii din regiune.

Pentru informații, contactați:

Natalia Munteanu, Ofițer de Comunicare la Promo-LEX

GSM: 069 43 70 40

E-mail: natalia.munteanu@promolex.md

**CONCURS CU PREMII în cadrul
Campaniei „70 de ani de la
adoptarea Declarației**

Universale a Drepturilor Omului”

CONCURS CU PREMII

SCRIE SAU VORBEȘTE DESPRE DREPTURILE OMULUI

Declarația Universală a Drepturilor Omului
împlinește 70 de ani [#DUD070deANI](#)

Ambasada Britanică
la Chișinău

Promovarea democrației și a drepturilor omului

UNIVERSAL DECLARATION OF
HUMAN RIGHTS

70 YEARS #STANDUP4HUMANRIGHTS

Ce înseamnă drepturile omului pentru tine? Care, în opinia ta, este rolul și importanța drepturilor omului în societatea de astăzi? Răspunde la aceste întrebări și participă la concurs.

Dacă ai între **16 și 22 de ani**, participă la **Concursul** organizat pentru a celebra cea de a 70-a aniversare a [Declarației Universale a Drepturilor Omului](#), unul din cele mai importante documente ale secolului XX, fiind tradus în peste 500 de limbi.

Declarația Universală a Drepturilor Omului are 30 de articole și a fost adoptată la 10 decembrie 1948 de către Organizația Națiunilor Unite. Declarația promovează drepturile fundamentale ale omului astfel încât fiecare femeie, bărbat sau copil de pe această planetă să poată trăi și crește în pace și cu demnitate – de la dreptul la viață, libertatea și siguranța personală sau dreptul la educație, libertatea de exprimare și asociere, precum și dreptul la muncă sau la o

egală protecție a legii.

CUM PARTICIP?

Înregistrează un mesaj video sau scrie un eseu și publică lucrarea pe pagina personală de Facebook, până la 5 decembrie 2018.

În postarea ta utilizează hashtag-ul #DUD070deANI.

Pe pagina Asociației Promo-LEX de pe Facebook lasă mesajul – Particip la concurs.

IMPORTANT

Spune-le prietenilor despre concurs și roagă-i să te ajute să promovezi lucrarea ta, deoarece numărul de vizualizări, aprecieri și distribuții ale lucrărilor pe Facebook, acumulate în perioada de promovare vor fi luate în considerație de către juriu la desemnării câștigătorilor.

În cadrul concursului vor fi premiate 3 cele mai bune mesaje video și 3 cele mai bune eseuri care vor aborda tematica campaniei.

Pentru mai multe detalii cu privire la desfășurarea concursului consultă [Regulamentul Concursului](#).

***Fondul total de premiere constituie 2000 de lire sterline.**

Partenerul media al Campaniei desfășurate de Asociația Promo-LEX este [Radio Europa Liberă](#).

Concursul este lansat în cadrul Proiectului „Sărbătorirea drepturilor omului în Moldova în contextul celei de-a 70-a aniversări de la adoptarea Declarației Universale a Drepturilor Omului.”, implementat de către Asociația Promo-LEX și susținut financiar de către Ambasada Britanică la Chișinău.

A fost lansat Raportul „Educație pentru Drepturile Omului în învățământul preuniversitar din Republica Moldova”

„Școala nu reușește să devină o contrapondere la celelalte medii și canale de educare și informare ale tinerilor în ceea ce privește schimbarea mentalităților. Noua generație reproduce intoleranța și conservatorismul generațiilor anterioare, chiar dacă, ca medie, este ceva mai bine informată despre Drepturile Omului” – aceasta este una dintre concluziile [Raportului „Educație pentru Drepturile Omului în învățământul preuniversitar din Republica Moldova”](#), lansat pe 6 noiembrie la Chișinău.

Raportul a fost elaborat de către **Ovidiu Voicu**, expert internațional, și **Asociația Promo-LEX**, la inițiativa și cu suportul **Departamentului Justiție și Drepturile Omului a Fundației Soros-Moldova**.

Ovidiu Voicu, expert internațional. Foto: Promo-LEX

Raportul se bazează pe o cercetare complexă, realizată în premieră în Republica Moldova, care oferă o analiză a situației și a necesităților în domeniu. Autorul raportului semnalează o serie de probleme sistemice, care afectează întreg procesul de învățământ, și nu doar educația pentru drepturile omului. Astfel, printre altele, în raport se menționează mediul educațional ierarhic, dominat de o viziune autoritară, inadecvat dezvoltării unei culturi a drepturilor; cunoștințele și mentalitățile corpului profesoral în relație cu drepturile omului; resursele financiare insuficiente și cele educaționale neadaptate la necesitățile reale.

Angela Cutasevici, Secretarul de stat în domeniul educației al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, prezentă la evenimentul de lansare a raportului, a declarat că „... pentru a avea impact, nu este suficient să avem doar un obiect de studiu separat pentru drepturile omului,

este nevoie de o abordare transversală în acest sens, iar dimensiunea drepturilor omului trebuie să se regăsească în toate materiile de studiu”.

Alexandru Postica, Victor Munteanu și Angela Cutasevici. Foto: privesc.eu

„Dacă educația de drepturile omului nu reflectă conflictele sociale, realitățile economice și politice, trăirile și tragediile umane, ea este ruptă de cotidian. Ca rezultat, avem o știință pur teoretică, sau, și mai rău, suntem în prezența unei abordări dogmatice. În ambele situații nu câștigăm nimic în ceea ce privește protecția drepturilor omului. Pe de altă parte, avem un dezinteres din partea tinerilor pentru implicare în activism de drepturile omului”, a spus **Victor Munteanu**, Directorul Departamentului Justiție și Drepturile Omului al Fundației Soros-Moldova.

Raportul include o **Foaie de Parcurs** cu recomandări pentru creșterea impactului pozitiv al predării educației pentru

drepturile omului în învățământul preuniversitar din Republica Moldova. Măsurile propuse vizează aspectele problematice identificate și se referă la viziune, resurse financiare și educaționale, reforma curriculară, cursuri opționale, mediu educațional și, nu în ultimul rând, pregătirea profesorilor.

Foto: privesc.eu

„Este o perioadă grea pentru drepturile omului și va fi și mai grea. Avem țări dezvoltate care nu mai sprijină valorile drepturilor omului așa cum o făceau înainte. Se simte și în Moldova. Se va simți mai mult în anii următori. Depinde de fiecare societate câți anticorpi are la această evoluție antidemocratică, antiliberală, antiumanistă.”, a punctat **Ovidiu Voicu**, autorul raportului.

În același timp, trebuie de menționat faptul că, realizarea cercetării s-a suprapus peste un efort ambițios al Ministerului Educației de reformă curriculară, care prevede măsuri și acțiuni ce se regăsesc în Foia de Parcurs a

raportului. Promo-LEX salută recunoașterea de către Ministerul Educației a importanței dimensiunii drepturilor omului în sistemul educațional preuniversitar din Republica Moldova și susține eforturile ministerului în acest sens.

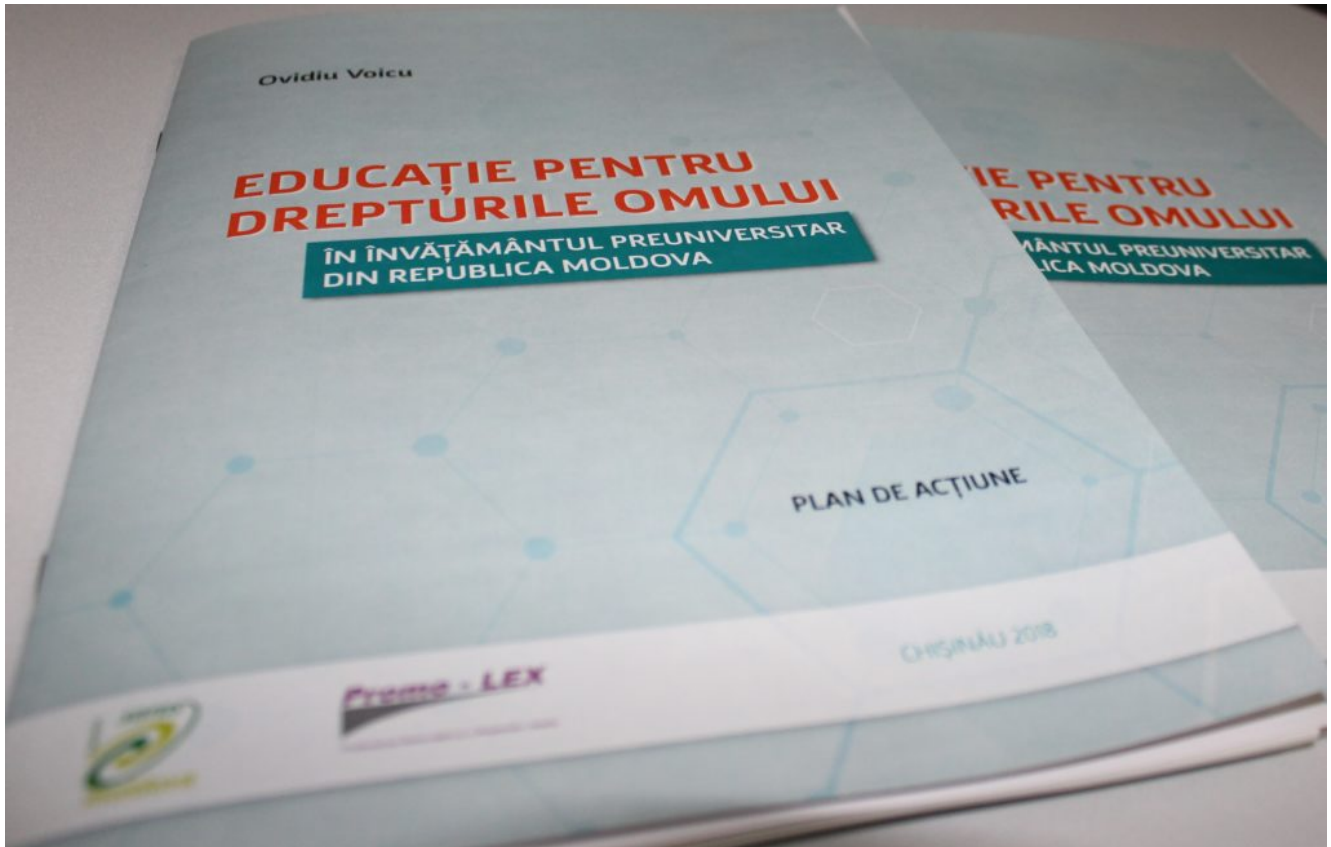

Foto: Promo-LEX

Raportul este disponibil în limbile [română](#), [rusă](#) și [engleză](#).

Pentru mai multe detalii, contactați:

Natalia Munteanu, Ofițer de Comunicare la Promo-LEX

GSM: 069 43 70 40

E-mail: natalia.munteanu@promolex.md

Consemnările Promo-LEX privind întrunirile publice din octombrie 2018

Forțele de ordine au împiedicat, inclusiv prin instalarea gardului de protecție, apropierea de clădirea Parlamentului a participanților la trei întruniri publice din 4 octombrie 2018, constată Misiunea de Monitorizare a Întrunirilor Publice din cadrul Asociației „Promo-LEX”, care a lansat cel de-al 3-lea [Raport de monitorizare a întrunirilor publice desfășurate în perioada 1-31 octombrie 2018, în Republica Moldova](#).

Observatorii Promo-LEX menționează că gardurile de protecție, instalate în jurul Parlamentului, au creat dificultăți pietonilor care mergeau prin preajmă, fiindu-le pusă în pericol viața acestora prin forțarea deplasării pe carosabil. Cel puțin 400 de reprezentanți ai forțelor de ordine au fost dislocați pentru asigurarea ordinii publice la o întrunire pașnică și legală, unde au participat mai puțin de 300 de cetățeni.

În Raport sunt analizate acțiunile de curățenie neordinare din preajma cafenelei „Guguță”, unde au loc întâlnirile organizate de grupul civic „OccupyGuguță”. Acolo pe 16 octombrie 2018, Î.M. „Asociația de gospodărire a spațiilor verzi” a încărcat într-un tractor peleții stocați de grupul civic, dar fără a lua deșeurile acumulate sub peleți. Iar peste aproximativ 2 ore, fără nicio explicație, peleții ridicați de autorități au fost aduși înapoi. Promo-LEX precizează că intervenția angajaților Î.M. „Asociația de gospodărire a spațiilor verzi” s-a produs fără temei legal.

Raportul Promo-LEX notează totodată incidentul mass-mediei la întrunirea publică organizată de Partidul Democrat din Moldova (PDM). Promo-LEX reiterează că întrunirile publice au, de

principiu, caracter public și deschis. Orice participant la o întrunire publică își asumă consecințele de rigoare, cum ar fi posibilitatea de a fi filmat, fotografiat sau intervievat. Intervenția poliției de a bloca accesul jurnaliștilor a fost nejustificată.

Pentru informații, contactați:

Natalia Munteanu, Ofițer de Comunicare la Promo-LEX

GSM: 069 43 70 40

E-mail: natalia.munteanu@promolex.md

Conflicte de competență de jurisdicție în circumscripțiile uninominale din Republica Moldova

Chiar dacă a trecut mai mult de un an de la modificarea Codului Electoral privind sistemul de alegere a deputaților în Parlamentul Republicii Moldova, iar până la alegerile parlamentare au rămas 4 luni, Asociația Promo-LEX constată în continuare prezența unor incertitudini legale ce ar putea provoca conflicte de competență de jurisdicție a instanțelor de judecată în cazul litigiilor, cu risc sporit de viciere a procesului electoral.

Constatările se conțin în [„Analiza privind posibilele conflicte de competență de jurisdicție a instanțelor de judecată în cazul litigiilor electorale la alegerile parlamentare din 24 februarie 2019”](#), elaborată de Asociația Promo-LEX.

Examinarea litigiilor electorale poate genera conflicte de competență teritorială în 13 circumscripții uninominale, în perioada alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019, deoarece localitățile din aceeași circumscripție uninominală sunt atribuite la 2 sau chiar 3 instanțe de judecată diferite. Iar în cazul a 4 circumscripții uninominale (nr. 15, 17, 39 și 41) pot apărea conflicte de competență și la nivelul Curților de Apel.

Potrivit legislației actuale, procedura de soluționare a conflictelor de competență ar duce la tergiversarea nejustificată a procesului de examinare a litigiilor electorale care trebuie să se desfășoare în termeni restrânși de 1-5 zile. Iar examinarea litigiului cu încălcarea competenței jurisdicționale poate duce la anularea hotărârii instanței de judecată.

Suplimentar, rămân în vigoare îngrijorările expuse anterior de Promo-LEX privind posibilitatea de contestare direct în instanță a acțiunilor/inacțiunilor concurenților electorali în circumscripțiile uninominale și confuzii privind desemnarea membrilor CECE din partea instanțelor de judecată.

Pentru a evita conflictele de competență, Promo-LEX recomandă să fie reglementat clar competența teritorială a judecătoriilor în cazul litigiilor electorale prin modificarea urgentă a cadrului legal, în vederea înlăturării posibilității de interpretare dublă a normelor sau de tergiversare a procedurilor.

În contextul celor expuse, Asociația Promo-LEX propune deputaților modificarea de urgență a Codului electoral (art. 72, alin. (2), art. 28 alin. (5)), Codului de procedură civilă (art. 40) și a Regulamentului CEC privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor (pct.7).

Pentru informații, contactați:

Natalia Munteanu, Ofițer de Comunicare la Promo-LEX

GSM: 069 43 70 40

E-mail: natalia.munteanu@promolex.md

Federația Rusă a contestat Hotărârea CtEDO în cazul țăranilor din raionul Dubăsari, la Marea Cameră

Guvernul Rus a contestat hotărârea CtEDO în cauza [Nr. 21034/05, Sandu și alții contra Republicii Moldova și Federației Ruse](#), din 17 iulie 2018, prin care Rusia a fost recunoscută vinovată de violarea dreptului de proprietate a peste 1646 de proprietari de terenuri agricole din raionul Dubăsari.

Cererea Guvernului rus va fi examinată de un complet format din 5 judecători ai Marii Camere a CtEDO. Federația Rusă a solicitat reexaminarea cazului Sandu și alții, deoarece consideră că nu are jurisdicție pentru regiunea transnistreană și nu se face vinovată de violarea dreptului de proprietate a fermierilor. Autoritățile din Federația Rusă fac referință la așa numitele organe transnistrene care în opinia lor se fac vinovate integral de blocarea accesului de mai bine de 10 ani ai țăranilor la propriile terenuri. În cazul în care cererea Guvernului rus va fi admisă atunci dosarul va ajunge în atenția Marii Camere compuse din 17 judecători ai CtEDO, care va examina argumentele Guvernului de la Moscova.

Alexandru Postica, Directorul Programului Drepturile Omului din cadrul Asociației „Promo-LEX”, a menționat că anterior, în mai multe cauze transnistrene examinate de Camera a doua a

Curții, cererile de referire pentru Marea Cameră au fost respinse. „Problemele ridicate de către Rusia sunt similare ca și în plângerile anterioare, iar complexitatea cauzei Sandu și alții rezidă doar din numărul mare de reclamânți. Argumentele invocate de Rusia au fost deja examinate în cauza examinată de Marea Cameră, și anume dosarele Catan și alții contra Republicii Moldova și Federației Ruse, Nr. 43370/04, 8252/05 și 18454/06; Mozer contra Moldovei și Rusei, Nr. 11138/10”, spune Postica. Completul format din cinci judecători ai Marii Camere urmează să se expună în decurs de până la 8 sau 9 săptămâni. Menționăm că Guvernul Rus a depus cererea de reexaminare în ultima zi când se permitea depunerea acesteia, prin urmare este evidentă dorința Guvernului Rus să tergiverseze executarea hotărârii.

Pe 17 iulie 2018, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului (CtEDO) a constatat că Federația Rusă a încălcat dreptul la proprietate pentru fermierii moldoveni din raionul Dubăsari, a căror terenuri agricole amplasate după traseul Râbnița-Tiraspol au fost sechestrate de către administrația regiunii transnistrene. Deși cererea a fost înaintată și în privința Republicii Moldova, Curtea a constatat că doar Federația Rusă se face vinovată de violarea dreptului la proprietate a reclamantilor. În această cauză reclamânți sunt 1646 de persoane fizice și 3 companii agricole din raionul Dubăsari (satele Doroțcaia, Pârâta, Molovata-Nouă, Pohrebea și Cocieri). CtEDO a obligat Rusia să plătească pentru fiecare fermier câte 1500 de euro, iar companiilor agricole câte 5 mii de euro în calitate de prejudicii morale. În același timp, CEDO a dispus ca Guvernul rus să achite prejudicii materiale celor 3 companii agricole, în valoare totală de 245 mii 800 de euro. Rusia trebuie să mai achite 20 mii de euro pentru cheltuieli de reprezentare. În total Rusia are de plătit 2 milioane 749 mii 800 de euro, doar în acest caz.

Pentru informații, contactați:

Natalia Munteanu, Ofițer de Comunicare la Promo-LEX

GSM: 069 43 70 40

E-mail: natalia.munteanu@promolex.md